

AAN DE RAAD

Datum opgesteld	14 juni 2022	Behandelend ambtenaar	T. Rodenhuis
Datum agendering	22 september 2022	E-mailadres	t.rodenhuis@waadhoeke.nl
Onderwerp	Wijziging Gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningschap Fryslân-West	Telefoonnummer	06 22608741
Portefeuillehouder	M. v.d. Meer		

Samenvatting

Op 3 maart 2022 hebben de gemeenteraden van De Fryske Marren, Harlingen en Waadhoeke ingestemd met de Businesscase Werkleerbedrijf 2022. Dat besluit impliceert het wijzigen van de Regeling werkvoorzieningschap Fryslân-West. Het college is met de voorbereidingen gestart en vraagt aan de gemeenteraad om in te stemmen met het wijzigingsvoorstel. Het college kondigt tevens aan dat er in het vierde kwartaal van 2023 een tweede wijzigingsvoorstel volgt. Na de beide wijzigingen zijn alle aanbevelingen uit de Businesscase Werkleerbedrijf die betrekking hebben op het besturen van de gemeenschappelijke regeling, overgenomen.

Voorstel

Toestemming te verlenen voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling Fryslân-West conform het voorstel in bijlage 2.

Inleiding

Op 3 maart 2022 hebben de gemeenteraden van De Fryske Marren, Harlingen en Waadhoeke ingestemd met de Businesscase Werkleerbedrijf 2022. Het besluit impliceert het wijzigen van de Regeling werkvoorzieningschap Fryslân-West. De colleges van deze gemeenten hebben het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West op 29 maart 2022 verzocht deze wijzigingsprocedure voortvarend ter hand te nemen. Het Algemeen Bestuur heeft op 25 april het wijzigingsvoorstel van het Dagelijks Bestuur vastgesteld en aan de colleges gestuurd. In de aanbestedingsbrief adviseert het Algemeen bestuur de wijziging van de Gemeenschappelijke regeling via twee fasen te laten voltrekken.

Wijziging in twee fasen

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) wijzigt per 1 juli 2022. Deze wet moet in acht worden genomen bij wijzigingen van lokale gemeenschappelijke regelingen. De nieuwe Wgr verlengt de besluitvormingsprocedure voor het wijzigen van een gemeenschappelijke regeling. Onderdeel van die nieuwe procedure is namelijk een periode van 8 weken, voorafgaande aan de nu al bestaande toestemmingsprocedure van 13 weken, waarin de raad zijn zienswijze kan geven op de wijzigingen. In de Businesscase Werkleerbedrijf 2022 zijn de aanpassingen op de onderdelen governance en rechtmatigheid als urgent aangemerkt en reeds uitgewerkt. Daarom kan gesteld worden dat de raad met vaststelling van de Businesscase reeds zijn zienswijze heeft gegeven op de aanpassingen van dit wijzigingsvoorstel. Aanpassingen die nog niet volledig zijn uitgewerkt in Businesscase zullen worden opgenomen in een tweede wijzigingsvoorstel, waarop de procedures van de nieuwe Wgr van toepassing zijn. Bijkomend voordeel is dat er bij het vormgeven van de tweede fase meer duidelijkheid is vanuit gemeente Súdwest-Fryslân, gezien de brede verkenning. Overigens is de wijziging van de gemeenschappelijke regeling in deze eerste fase voorbereid door alle deelnemers in de Gemeenschappelijke regeling. De inhoud van de tweede fase wordt hieronder verder toegelicht.

Aanbevelingen Businesscase

De aanbevelingen uit de businesscase zijn leidend geweest voor de wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling te weten:

1. De Gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningschap Fryslân-West actualiseren met het oog op de inwerkingtreding van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) per 1 juli 2022.
2. Het opnemen van spelregels bij uittreden van een deelnemende gemeente.
3. Het voorkomen dat het Dagelijks Bestuur (DB) een meerderheid kan vormen in het Algemeen Bestuur (AB).
4. De bevoegdheid van de GR om een eigen secretaris en controller te kunnen benoemen.
5. De optie een gemeenschappelijke adviescommissie instellen. Deze adviseert de gemeenteraden bij de besluitvorming over de GR en kan het algemeen bestuur adviseren. Deze mogelijkheid versterkt de informatievoorziening aan de gemeenteraden en de control-functie.
6. Aanvullend is onderzocht in hoeverre het wenselijk is om het werkgeverschap voor Beschut Werk op te nemen in de Gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningschap Fryslân-West, vergelijkbaar met de Wsw.

Fasegewijze wijziging doet recht aan zowel de behoefte aan een goed bestuur van de Gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningschap Fryslân-West aan de democratische controlefunctie die de raad heeft

Het is niet reëel gebleken om de aanbevelingen 1 (actualisatie i.v.m. de nieuwe Wgr), 2 (uittredingsregels) en 5 (instellen adviescommissie) volledig te verwerken in een gewijzigde Gemeenschappelijke regeling op de gewenste korte termijn. De andere aanbevelingen zijn echter dermate relevant dat deze zo spoedig mogelijk in werking zouden moeten treden. Dit met het oog op 'good governance'. Zo zal het behoorlijk inregelen van het DB en AB leiden tot versterkt bestuur en sturing op de uitvoering van de via de GR uitgevoerde taken (hetgeen tevens bijdraagt aan de besluitvorming rondom de complexere keuzes die voorliggen in de tweede wijzigingsfase).

Tijdpad besluitvorming 1ste fase

Op grond van art. 10:31 en art. 10:32 van de Algemene wet bestuursrecht dienen gemeenteraden binnen 13 weken nadat het college het voorstel tot wijziging heeft verzonden richting de raad, hun besluit tot toestemming (of onthouding daarvan) te nemen. Dat betekent dat de raden eind september/begin oktober 2022 een besluit nemen en dat, indien drie van de vier colleges na de toestemming besluiten tot wijziging, de gewijzigde regeling in werking kan treden.

Verwacht tijdpad besluitvorming 2^e fase

Het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningschap Fryslân-West is verzocht voor het zomerreces 2022 een plan van aanpak van de tweede fase aan te bieden aan de colleges. Met inachtneming van de geldende procedures wordt verwacht dat de raden het toestemmingsbesluit over de tweede wijziging van de gemeenschappelijke regeling in het 4^e kwartaal 2023 kunnen verlenen.

Wijziging van de gemeenschappelijke regeling vereist toestemming van de gemeenteraad

Als het gaat om het wijzigen van de Gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningschap Fryslân-West is het college het bevoegd orgaan. Artikel 24, eerste lid GR Fryslân-West bepaalt dat de regeling kan worden gewijzigd bij eensluidende besluiten van de colleges van burgemeester en wethouders van tenminste tweederde van de deelnemende gemeenten, voor zover deze colleges van burgemeester en wethouders daartoe toestemming hebben verkregen van hun raden.

Op de toestemmingsprocedure zijn artikel 10:31 en artikel 10:32 van de Algemene wet bestuursrecht en de artikel 1, 2e en 3e lid, Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing.

Door een tweede wijziging krijgen de nieuwe en complexe onderdelen volle aandacht van de raden Gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022

Per 1 juli 2022 treedt de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking. Deze wet versterkt de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden. Belangrijkste gevolgen zijn:

- Uitbreiden zienswijze-procedure: de raden krijgen het recht bij het treffen van een regeling door colleges een zienswijze naar voren te brengen op de ontwerp-regeling. Colleges moeten schriftelijk en gemotiveerd reageren op deze zienswijze.
- Actieve informatieplicht van het bestuur van de GR naar de gemeenteraden.
- Versterking controlerende rol: de controlerende rol wordt versterkt door de mogelijkheid tot onderzoeken van het functioneren van de gehele gemeenschappelijke regeling. Gemeenteraden krijgen de mogelijkheid een regionale onderzoekscommissie in te stellen.

- Verankering burgerparticipatie: de participatiemogelijkheden van burgers en belanghebbenden bij de besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen worden vergroot.
- Keuze rond zienswijzen op andere besluiten dan de begroting, instellen commissies en oprichten vennootschappen.
- Verplichting tot regelen gevolgen van de uittreding.

Van belang is om de nieuwe gemeenteraden actief te betrekken bij het bepalen van inhoud en betekenis van voornoemde facetten voor de GR F-W. De Wgr schrijft voor dat gemeenschappelijke regelingen uiterlijk binnen twee jaar na invoering van de nieuwe wet moeten voldoen aan deze kaders van de van de wet (al gaan sommige zaken ook direct in). Het DB van de GR F-W biedt de colleges uiterlijk voor het zomerreces van 2022 hiertoe een plan van aanpak aan.

Uittredingsbepalingen

Eveneens in de tweede wijziging wordt aanbeveling 2, een uitgewerkte uittredingsregeling, meegenomen. Het huidige artikel 23 regelt uitsluitend dat het AB pas bij een voorkomend uittredingsbesluit van een college de voorwaarden en financiële effecten vaststelt voor de uittreder. In de praktijk betekent dit een complex bestuurlijk proces en waarschijnlijk een gerechtelijke uitspraak (vaste jurisprudentie is dat de uittredende partij gedurende vijf jaar na datum van uittreding haar deelnemersbijdrage (afbouwend van 100% tot 0%) betaalt. Met de deelnemersbijdrage wordt bedoeld alle inbreng van de uittredende gemeente in de GR.

Het wijzigen van de uittredingsregeling is relevant; het maakt aan de voorkant duidelijk waar partijen aan toe zijn. Het vraagt echter de nodige tijd, inspanningen en rekenwerk om met de vier deelnemers tot aanvaardbare bepalingen te komen. Voor de goede orde: de huidige uittredingsregeling blijft van kracht tot de GR F-W in de tweede fase is gewijzigd.

Beoogd effect

Uitvoering geven aan het besluit van de raad op 3 maart 2022, betreffende de wijziging van de gemeenschappelijke regeling Fryslân-West, in overeenstemming met geldende en toekomstige wetgeving.

Advies

Toestemming te verlenen voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningschap Fryslân-West conform het voorstel in bijlage 2.

Argumenten

1.1 Door de Gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningschap Fryslân-West op dit moment te wijzigen worden aanbevelingen uit de Businesscase geïmplementeerd

De relevante wijzigingen in deze eerste wijziging zijn:

- Algemeen: een aantal kleinere maar storende omissies wordt opgelost in de nieuwe conceptregeling, waaronder de benaming van de deelnemende gemeenten en doornummering van de artikelen;
- Artikel 4: aanvullend op de aanbevelingen uit de Businesscase wordt geadviseerd het werkgeverschap voor nieuw Beschut werk (nBw) op te nemen in de GR. Dat de GR het werkgeverschap voor deze banen uitvoert namens de gemeenten was al jaren de praktijk, is verwerkt in de begroting van de GR F-W en past bij de intentie van de Businesscase dat nieuw

Beschut werk in het basispakket van het te vormen Werkleerbedrijf valt. Aandachtspunten in de uitvoering van dit onderdeel (hetgeen sturing van het bestuur van de GR F-W vraagt) blijven: de beweging van intern beschut naar extern beschut werk en oog voor de mogelijkheden hebben voor de wensen van de werknemers als het gaat om de specifieke werkplek of -omgeving. De taakopdracht is uitsluitend het instandhouden van een omgeving waar mensen beschut werk kunnen uitvoeren. De bepaling dwingt geen exclusiviteit af ten aanzien van het werkgeverschap. De bevoegdheden rond beschut werk zelf (artikel 10b van de Participatiewet) worden niet gedelegeerd. Dit betekent dat Beschut werk uitsluitend op basis van realisatie wordt gefinancierd door de colleges. De individuele colleges bepalen het aantal te realiseren Beschut werk-banen per jaar.

- Artikelen 7 en 11: volgens artikel 14 lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regeling mogen de leden van het Dagelijks Bestuur niet een meerderheid van stemmen in het Algemeen Bestuur hebben. Dit is niet correct geregeld in de huidige GR (aanbeveling 3) en wordt met deze wijziging opgelost.
- Artikel 9: daarnaast worden de stemverhoudingen gefixeerd conform de verhouding zoals die de afgelopen jaren was (DFM 2; H 1; SWF 4; WH 2). Daarmee is het niet meer noodzakelijk de stemverhouding jaarlijks vast te stellen. Deze stemverhouding geldt voor interne besluitvorming van het Algemeen Bestuur. De stemverhouding in het Dagelijks Bestuur blijft ongewijzigd. Hier geldt namelijk de besluitvorming bij gewone meerderheid en iedere deelnemer heeft één stem.
- Artikel 16: de GR F-W heeft met deze nieuwe regeling de bevoegdheid een secretaris aan te wijzen zodat in bestuurlijke advisering niet vanuit de vennootschap hoeft te worden voorzien (aanbeveling 4). Daarnaast is overwogen eenzelfde artikel in te voegen voor de controllersfunctie. Echter, de gemeenschappelijke regeling is een contract tussen gemeentebesturen, en de inrichting van de organisatie van het werkvoorzieningschap is een bevoegdheid van het Dagelijks Bestuur. Advies van de extern opdrachtnemer is daarom om de controllersfunctie via een intern DB-besluit te borgen.
- Artikel 21: de bepalingen met betrekking tot de verdeelsleutel bij de aanvullende gemeentelijke bijdrage zijn tekstueel aangepast naar de bestendige praktijk (lid 1 en 2). Daarbij niets afdoend aan de verplichting van colleges dat de rijksbijdrage wordt doorbetaald aan de GR F-W (lid 3; inherent aan delegatie van taken en bevoegdheden in het kader van de Wsw).

Alternatieven / kanttekeningen

De raad kan zijn toestemming alleen onthouden indien de raad de wijziging in strijd acht 'met het recht of het algemeen belang'. Aan de wijziging ligt een uitgebreid onderzoek ten grondslag naar de maatregelen om het bestuur van - en toezicht op de gemeenschappelijke regeling en Empatec NV te versterken. In dat onderzoek, te weten de Businesscase Werkleerbedrijf 2022, is daartoe een juridisch advies opgenomen van Rotshuizen Geense Advocaten. Vervolgens is het wijzigingsvoorstel binnen de kaders van dat advies ontworpen onder supervisie van mr. R. de Greef van Proof Adviseurs, waarmee is geborgd dat het voorstel geen strijdigheden met het recht bevat.

Financiën

N.v.t.

Participatie, Communicatie & Publicatie

- De adviesraden sociaal domein worden geïnformeerd via een (regulier) overleg.

- Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling wordt geïnformeerd over de gemeentelijke besluitvorming.

Procedure

Het tijdpad van de wijzigingen van de eerste en tweede fase van de gemeenschappelijke regeling zijn beschreven onder de inleiding. Nadat er toestemming is verkregen van de gemeenteraden stellen de colleges de wijziging vast via een separaat besluit. De voorbereidingen voor de tweede fase zijn gestart. De verwachting is dat de raden hier in het vierde kwartaal 2023 een toestemmingsbesluit over kunnen nemen.

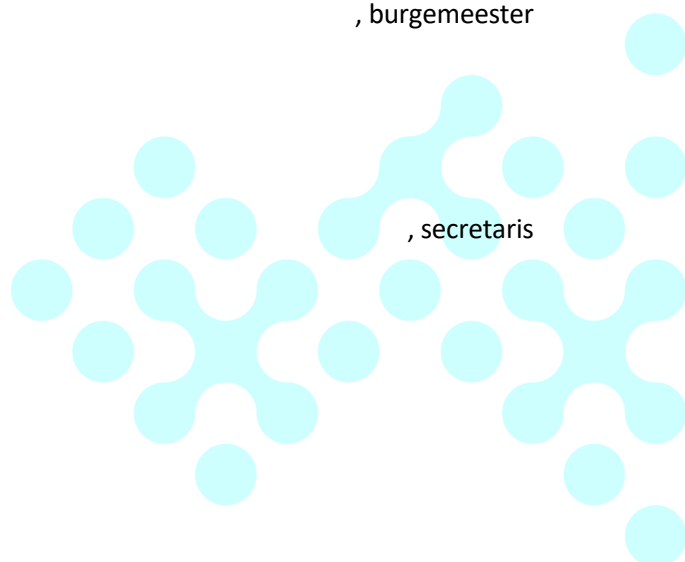
Bijlagen

Bijlage 1	Aanbiedingsbrief van het Algemeen Bestuur aan de colleges
Bijlage 2	Het concept wijzigingsbesluit
Bijlage 3	Wijzigingstabel gemeenschappelijke regeling
Bijlage 4	Businesscase Werkleerbedrijf
Bijlage 5	Bijlagenbundel Businesscase Werkleerbedrijf

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2022-05-050335

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 14 juni 2022;

BESLUIT

Toestemming te verlenen voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling Fryslân-West conform het voorstel in bijlage 2.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 7 juli 2022,

, voorzitter

{{r1}}

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.